

Regeringen
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Framställan om reglering av klövviltutfodring

Sammanfattning

LRF föreslår nya regler i jaktlagstiftningen som ger möjlighet att villkora, inte förbjuda, utfodring av klövvilt. De föreslagna reglerna kräver ändringar i jaktlagen och jaktförordningen. I jaktförordningen behövs även ett bemyndigande till Naturvårdsverket. Verket kan då i detalj föreskriva de villkor för klövviltutfodring som krävs för att minska utfodringens skadeverkningar.

Bakgrund

Vildsvin har en mycket hög tillväxttakt och antalet vildsvin i Sverige uppgår idag till minst 200 000. Forskare beräknar dessutom att vildsvinsstammen, trots omfattande jakt, fördubblas under en treårsperiod. Den höga tillväxttakten för vildsvin är unik i jämförelse med annat klövvilt och beror främst på att vildsvin har en hög reproduktiv förmåga med många ungar per år (och få naturliga fiender).

Viltutfodring har identifierats som en bidragande orsak till den kraftiga ökningen av vildsvinsstammen. Forskning visar att viltutfodring leder till högre överlevnad, ökad livslängd, tidigare lagd reproduktionsålder, hög reproduktionsförmåga och därmed till växande viltpopulationer. Klövviltutfodring är mycket omfattande där 55 % av jägarna (2013) utfodrar med 132 700 ton varje år, till ett värde av minst 340 miljoner kronor.

Det är uppenbart och oomtvistat att den stora ökningen av vildsvin får konsekvenser i främst jordbruket och trafiken. I takt med ökningen av vildsvin ökar skadorna på mark, grödor och i trafik. Kostnaderna i jordbruket är stora, liksom de samhällsekonomiska kostnaderna till följd av trafikolyckor. SLU har (2016) beräknat de årliga skadorna i jordbruket till 660 miljoner kr. Det enda

sättet att begränsa vildsvinsstammens snabba ökning med nuvarande lagstiftning är genom jakt.

I takt med att utfodringen av vildsvin ökat har även utfodring av dovhjort och kronhjort ökat. Detta har lett till stora koncentrationer av dovhjort och kronhjort i vissa områden - som i sin tur medfört allvarliga skador i jordbruket, när det gäller kronhjort även skador på skog.

Den år 2012 tillsatta Jaktlagsutredningen föreslog att det skulle vara möjligt att förbjuda utfodring av vilt i syfte att begränsa risken för skador. Regeringen lämnade proposition 2015/16:199 med förslag om reglering av viltutfodring till riksdagen. Riksdagen återförvisade propositionen till regeringen. Riksdagen menade att någon form av reglering var nödvändig med anledning av viltutfodringens skadeverkningar, men att det inte skulle ske genom generella förbud så som regeringen föreslagit.

Följaktligen kvarstår problemet och många, både jägare och markägare, är överens om att situationen i delar av Sverige är ohållbar.

LRF har därför tagit fram nytt förslag till regler om utfodring av klövvilt, med en struktur liknande förslagen i regeringens proposition. Med den stora skillnaden att det istället handlar om möjligheten att föreskriva om villkor, *inte förbud*, mot skadlig utfodring av klövvilt, att föreskrifter och beslut om villkor endast omfattar *klövvilt* samt att det i enskilda fall när särskilt svåra skador föreligger ska vara möjligt att förbjuda utfodring av klövvilt i ett avgränsat område.

Nu gällande 4 § jaktlagen (1987:905), som är lagens portalparagraf, är skriven i en tid då inriktningen var skydd och stöd åt viltet. Den är helt verkninglös i en situation där viltstammarna behöver begränsas och utfodring behöver regleras. Paragrafen återges nedan:

4 § Viltet skall vårdas i syfte att

- bevara de viltarter som tillhör landets viltbestånd och de fågelarter som tillfälligt förekommer naturligt i landet, och*
- främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av viltstammarna.*

I viltvården ingår att genom särskilda åtgärder sörja för att viltet får skydd och stöd och att anpassa jakten efter tillgången på vilt. För att åtgärderna utförs och anpassningen sker svarar markägaren och jakträttshavaren.

Förslag till ny reglering i jaktlagen (1987:259)**4 § tredje stycket**

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om villkor för utfodring av klövvilt som inte hålls i hägn i syfte att begränsa skadliga effekter. Den myndighet som regeringen bestämmer får i enskilda fall besluta om undantag från ett sådant villkor. Den myndighet som regeringen bestämmer får i enskilda fall besluta om förbud mot utfodring av klövvilt som inte hålls i hägn i syfte att förhindra allvarlig skada.

42 a §

Länsstyrelserna utövar tillsyn över att föreskrifter och beslut om utfodring av klövvilt följs.

Länsstyrelserna får besluta de förelägganden och förbud som behövs för tillsynen och för att föreskrifter och beslut om utfodring ska följas. Beslut om förelägganden och förbud får förenas med vite.

54 §

Länsstyrelsens beslut enligt 33 § om registrering och avregistrering av licensområde eller älgskötselområde och beslut om förelägganden och förbud enligt 42 a § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller myndighets beslut i enskilda fall enligt 4 § tredje stycket i fråga om undantag från ett villkor för utfodring av klövvilt och i fråga om förbud mot utfodring av klövvilt. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Förslag till reglering i jaktförordningen (1987:905)*Definitioner*

X § Med utfodring av vilt avses utplacering av foder i naturen för att gynna vilt som inte hålls i hägn.

Y § Med åtling avses utplacering av en liten mängd foder i syfte att locka vilt som inte hålls i hägn till plats särskilt iordningsställd för jakt.

Bemyndigande till Naturvårdsverket

Z § Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om villkor för utfodring av klövvilt som inte hålls i hägn avseende

1. fodermedel,
2. utfodringsmetoder,
3. mängden fodermedel per ytenhet som får användas.

Naturvårdsverket får även i övrigt meddela de föreskrifter om villkor för utfodring av klövvilt som behövs för att begränsa skadliga effekter av klövviltutfodring.

Kommentarer till lagförslagen

Med den omfattning som viltutfodringen har krävs generella villkor, eftersom de skadliga effekterna inte bara är lokala. Mängden foder och de vanligen använda fodermedlen får konsekvenser inte bara på viltstammarnas storlek utan även för viltets hälsa som är generella och på landskapsnivå. Det beror bland annat på att vissa fodermedel är olämpliga eller skadliga för vilt i näringsfysiologisk mening. Att fodermedlen är billiga möjliggör dessutom exceptionellt stora fodergivor på mycket begränsade ytor. Rotfrukter stjälps ofta i stora mängder direkt på marken. Denna utfodringsmetod är olämplig och ohälsosam. Villkor avseende fodermängd och med vilka metoder utfodring får ske kan begränsa den skadliga klövviltutfodringen. För att undvika skadeverkningar på viltets hälsa och för att förhindra skador i jord- och skogsbruk samt i trafik.

*Jaktlagen**4 § tredje stycket*

Genom ett tillägg i 4 § jaktlagen bemyndigas således regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer möjlighet att genom generella villkor begränsa skadlig utfodring av klövvilt som inte hålls i hägn. Syftet är inte att förbjuda utfodring utan möjliggöra föreskrifter om villkor för utfodring för att minska utfodringens skadeverkningar i bland annat jordbruk, skogsbruk och trafik. Regleringen innebär alltså en möjlighet till föreskrifter med villkor för *tillåten* utfodring, d.v.s. regler om *hur* utfodring av vilt får gå till. Denna föreskriftsrätt bör även kunna delegeras vidare till en förvaltningsmyndighet. Sådana villkor för utfodring kan regleras antingen i sin helhet i jaktförordningen (1987:905) eller i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2002:18), med stöd av nytt bemyndigande från regeringen i jaktförordningen.

LRF föreslår ett bemyndigande till Naturvårdsverket som ger myndigheten ansvaret för att reglera villkor mer detaljerat.

Den myndighet som regeringen bestämmer får besluta om förbud i enskilda fall i syfte att förhindra allvarliga skador på grund av utfodring av klövvilt.

42 a §

Syftet med tillsynen är att säkerställa att föreskrifter och beslut om utfodring av klövvilt följs. Tillsynsmyndigheten ska på eget initiativ eller efter en anmälan, i nödvändig utsträckning kontrollera efterlevnaden av föreskrifter och andra beslut som har meddelats med stöd av lagen samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse. Här måste länsstyrelsen kunna meddela ett beslut om förbud i syfte att säkerhetsställa att föreskrifter och beslut om utfodring efterlevs, eventuellt förenat med vite.

54 §

Ett beslut om förbud i enskilda fall kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Jaktförordningen

I föreskrifterna bör Naturvårdsverket konkretisera de centrala begrepp som definieras och används i förordningen.

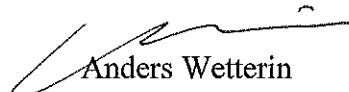
LRF hemställer om att ovan föreslagna regeländringar införs snarast.

Med vänliga hälsningar

LANTBRUKARNAS RIKSFÖRBUND

Helena Jonsson
Förbundsordförande

Anders Wetterin
Expert jakt och vilt

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions and activities. It emphasizes the need for transparency and accountability in financial reporting.